

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครู และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่เป็น โรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชให้ เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูคุณภาพ โดยผสมผสานการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ดำเนินงาน ในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากร

เป้าหมายหลักของการวิจัยนี้เป็นการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อ วิจัยและพัฒนาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็น โรงเรียนเครือข่ายฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ให้มีมาตรฐานของโรงเรียนร่วม พัฒนาวิชาชีพครูระดับปฐมวัยตามกำหนด โดยเลือกการปฏิบัติการวิจัยที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประชากรจึงเป็นผู้บริหารและคณะครูทุกคน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่เป็นโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ครั้งนี้เป็นการ ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา ได้นำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม ตามหลักการและขั้นตอนของเคมมิส และแมคเทคการ์ท (Kemmis Mclaggart, 1990) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน การวางแผนการปฏิบัติและติดตามผล และการสะท้อนผลมาประยุกต์ใช้เป็นวิธีการ ดำเนินการ สำหรับการมีส่วนร่วมนั้น หมายถึง การประชุมร่วมในการดำเนินทุกขั้นตอนของนักวิจัย กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยมี ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้่นวางแผน โดยวิธีการ การสร้างความเข้าใจเนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้

เป็นการวิจัยที่เป็นความร่วมมือของหน่วยงานผลิตครูและผู้ใช้ครู คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน การนิเทศ และการศึกษาปฐมวัยจำนวน 7 คน และนักวิจัย

ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชทุกคน ต้องมีความเข้าใจครอบคลุมงานวิจัยอย่าง สอดคล้องต่อกัน ทั้งในด้านแนวคิดที่สำคัญและกระบวนการวิจัยที่ใช้ ประเด็นที่ทำความเข้าใจคือ

- 1.1) บทบาทการมีส่วนร่วมในการผลิตครู และพัฒนาครูของหน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.2) แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ การวัดและประเมินจากสภาพจริงและการวิจัยชั้นเรียน
- 1.3) หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546 ทั้งใน ด้านการจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- 1.4) แนวคิดและกระบวนการวิจัยปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพ
- 1.5) แนวคิดและกระบวนการวิจัยและพัฒนา
- 1.6) กรอบและกระบวนการวิจัยตามโครงการ

การสร้างความเข้าใจนี้เป็นการพัฒนาคณะวิจัยให้มีความพร้อม ในการทำวิจัยและ รองรับการจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตรครุศาสตร์ บัณฑิต พุทธศักราช 2546

2) กำหนดข้อมูลที่ต้องการในการกำหนดพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน ที่เกี่ยวกับ การจัดการศึกษาปฐมวัย โดยพิจารณาปรับปรุงจากเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ในงานวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่าย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ดำเนินการวิจัยโดยคณะ นักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ร่วมกับ โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปี พ.ศ. 2547

3) กำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การศึกษา เอกสาร การสอบถาม สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน การจัดการศึกษาปฐมวัย สัมภาษณ์ครูผู้ที่มีประสบการณ์การสอนเด็กปฐมวัย

2. **ขั้นปฏิบัติและติดตามผล** คณะนักวิจัยจัดประชุมวิเคราะห์และพัฒนา เกณฑ์มาตรฐาน และนำผลจากการอภิปรายและวิเคราะห์ร่วมกันนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3. **ขั้นสะท้อนผล / ปรับปรุง** คณะนักวิจัยพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของ เกณฑ์มาตรฐานในด้านความสมเหตุสมผล ความครอบคลุม ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ และการ เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาชีพและผู้เกี่ยวข้อง แก้ไขในส่วนที่ยังไม่เป็นที่พอใจ จัดทำเป็นเกณฑ์ มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้

ระยะที่ 2 การพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ
ครู แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาและโรงเรียน

1.1 ขั้นวางแผน โดยวิธีการประเมินบริบทของโรงเรียน โดยศึกษา
จากเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูระดับปฐมวัยที่ได้ปรับปรุงแล้ว 60 ข้อ ได้กำหนด
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตรวจสอบสภาพของ โรงเรียนตามตัวบ่งชี้และระดับการประเมินที่กำหนด
ไว้ในเกณฑ์มาตรฐานเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จุดอ่อน จุดแข็ง แต่ละด้านของโรงเรียน

1.2 ขั้นปฏิบัติและติดตามผล คณะนักวิจัยของโรงเรียนนำผลการประเมิน
ภาพปัจจุบันของโรงเรียนมาพิจารณากำหนดกลยุทธ์และจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนติดตามความ
ต้องการก้าวหน้าในการดำเนินงาน โดยจัดประชุมคณะครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกัน
กำหนดแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาครูและโรงเรียน

1.3 ขั้นสะท้อนผล / ปรับปรุง คณะนักวิจัยโรงเรียนร่วมกัน พิจารณาของ
แผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาครูและโรงเรียนผลการดำเนินงานในด้านกระบวนการทำงาน

2. การอบรมและพัฒนาครูในโรงเรียน

2.1 ขั้นวางแผน คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยร่วมกับคณะวิจัยของโรงเรียน
พิจารณาจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียน เพื่อพัฒนาครูและโรงเรียน ไปสู่เกณฑ์มาตรฐานกำหนด
วันเวลาที่จัดอบรมปฏิบัติการ วิทยากร สถานที่ การวัดประเมินผลโดยคณะครูทุกคนเข้าร่วม
กิจกรรม

2.2 ขั้นปฏิบัติและติดตามผล คณะนักวิจัยจัดประชุมปฏิบัติการตามวัน
เวลาที่กำหนด ประเมินผลการอบรม ติดตามความก้าวหน้า

2.3 ขั้นสะท้อนผล / ปรับปรุง คณะนักวิจัยประชุมร่วมกันพิจารณาผล
จากการอบรม ผลการดำเนินงาน ประเมินความก้าวหน้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและระหว่าง
โรงเรียน จัดนิทรรศการแสดงผลงานความคิดจากการอบรมปฏิบัติการและร่วมสะท้อนสิ่งที่ได้
เรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

แบบสำรวจบริบทของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสำรวจบริบทของโรงเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาครูและโรงเรียน ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งมีประเด็นคำถามตามเกณฑ์มาตรฐาน 4 ด้าน มาตรฐาน 34 ตัว บ่งชี้ จำนวน 60 ข้อ เกณฑ์การประเมินมี 3 ระดับ คือ มี/ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ มี/ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์ และไม่มี/ไม่ได้ปฏิบัติ โดยคณะนักวิจัยของโรงเรียนเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและคณะครูของ โรงเรียนทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสำรวจข้อมูลบริบทของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูระดับปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยหาค่า ร้อยละและการแจกแจงความถี่
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบ ผลผลิต ชิ้นงาน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)